1-a Jaro, N-o 33

APERAS S.A.T. SEMAJNE

14. Majo 1925

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

Redaktoro: N. BARTHELMESS Colmstrasse 1, Leipzig-Stötteritz	Gvidanto: Ekzekutiva Komisiono de SAT 23, rue Boyer, Paris XX	Administranto: R. LERCHNER Colmstrasse 1, Leipzig-Stötteritz

Balkano — erupciema vulkano

Letero el Jugoslavio

Depost la apero de la „leĝo pri ŝtatdefendo“ en 1921 j. kontraŭ laboristaro trapasinta sian krucumon kaj ĉiuspecajn teruraĵojn, Jugoslavio donas ŝajnon de estingiĝinta vulkano. Samkiel ĉe aliaj reakciemaj ŝtatoj, ankaŭ ĉe ni estas praktikebla laborista (revol.) agado. Ŝtataj reakciuloj pro tio unue klopodas kiamaniere plej bone organizi ĝendarm-, polic-, militistaron kaj bone salajrigi oficiraron. Por pruvi tion, mi nur mencias la faktON ke $1/3$ de ŝtata buĝeto estas elspezata por militistaro kaj verŝajne sur neniu sektoro de la terglobo estas subtenata tiomgrada soldataro. Jugoslavio donas ŝajnon de armilejo. Konsistante el 12 milionoj da loĝantoj ĝi subtenas armeon de 350—400 miloj da armitoj. Ĉu en ĉi tiu lando, sub ĉi tiu kondiĉo vivas bonstata kaj kontenta popolo? Kelkaj ne fruktodonaj kaj ŝtonozoj provincoj de Jugoslavio (nome: Dalmacio kaj Montenegro), kiuj kulturas la teron per primitiva ilaro, travivas nepriskribeblan malsategon. Ili similas al Albanio (la plej malkultura sektoro en Eŭropo). Sen ŝoseoj kaj komunikiloj. Unu ekzemplo: En la naskiĝvilaĝo de verkinto de ĉi tiu artikolo dum 4—5 lastaj jaroj regas grandskala mortado pro ftizo kaŭzita de la malsatego. La vilaĝo malgrandiĝis je $1/6$ ono. Ne troigas mi la fakton, se mi asertas ke similaj vilaĝoj havantaj simplan malmolan panon sentiĝas riĉuloj. En ĉi-supraj provincoj vivas amase malsatuloj kaj ftizuloj.

Se la vilaĝanaro ankoraŭ oferas al la ŝtato tiom da laboruloj por militservo, se ĝi donas sian perlaboron je vido de diversaj impostoj, kio al ĝi restas? Malsatego. Herbaĵo de la brutaro . . .

Kio koncernas urbojn, industriaj gelaboruloj same renkontas mizeron, akompanata de la senlaboreco. Industrio malbone disvolviĝas. Kapitalo travivas sian krizon, sed certe pro tio ne pereos. Kiun plej-multe tuŝas tiu krizo? Estas superflue akcenti.

Ĉu ĝenerale ekonomia vivo de Jugoslavio renoviĝas kaj pliboniĝas? Ne! Kio progresas, evoluas — estas naciecaj malamikaĵoj, kio pligravigas malbonan ekonomian kaj socian vivon. Ĉu ĉe tiuj ĉi malbonaj kondiĉoj Jugoslava popolo restas por ĉiam estingita vulkano, aŭ ĝi potence revolucie erupcios? Balkana sektoro en kies kadro troviĝas ankaŭ Jugoslavio, estas erupciema kaj erupciebla vulkano. Tiam laborista revol. historio enregistrigos ke Balkana sektoro enirigis sin en grandan orientan Union . . .

Ankaŭ grave estas koncepti internan burĝan politikon de Jugoslavio. Jugoslavio konsistas el tri slavaj (regantaj) gentoj: Kroataj, Serboj kaj Slovenoj: Laŭ nacieca vidpunkto ĉiu de ili havas po unu "fetiĉon". Kroatoj St. Radic', serboj N. Paŝic', slovenoj A. Korošec. Al serboj (la plej nombra gento) kiuj fakte enmanigis por si tutan politikan kaj mastruman regadon, utiliĝas centraligo de la lando. Kroatoj kaj slovenoj postulas aŭtonomion, ĉar centraligo igas ilin iuspeca kolonio.

Sed ĉi tiuj gentaj fetiĉoj nur trompas la popolon tiomgrade ke ĝi fariĝis servutulo kaj miopulo spirita. Pro tio la sennacieca vojo nur povos kuraci la popolon. Nenie tiel danĝere evidentiĝas naciecaj fetiĉoj kiel ĝuste en Jugoslavio. Ĉu ili (fetiĉoj) estas veraj batalantoj de la popolo? Ĉu ili kapablas fariĝi viktimoj? Elverŝi sian sangon, kiel miloj da laboristoj tutmondaj? Tute ne! Tion al ni pruvas kroata fetiĉo St. Radic'. Jam dum kelkaj monatoj li estas enkarcerigita flanke de la nuna serba (N. Paŝic') reĝimo. Malliberejo al li fariĝis jam enua, kvankam li manĝas bone, dormas sur bona lito, kaj estas permesate al li legi ĵurnalojn, kaj li ĝuas aliajn komfortojn. Li hontinde forlasas kaj trompas la popolon sur la vojo al ĝia sendependeco. Pro sia individua, persona liberiĝo el la malliberejo tiu respublika popola fetiĉo fariĝas anstataŭ heroo — popola ĝibulo. Li, kiu enirigis sian popolon en la terlaboristan internacionalon en Moskvo, nun genufleksas ĉe la piedoj de reakciema reĝimo, kiun ĝis hieraŭ li surkraĉadis. Li akceptas monarkian formon kaj regadon, forlasinte respublikan ideon, kaj eĉ humile petas eniron en la registaron.

Kion diras la popolo trompata? Ĝi silentegas. La influo de ĉi tiu fetiĉo ankoraŭ postrestis. Sed ĉu la popolo ekvidos ke ĝi estas trompita? Laŭ burĝa historio ni jam povas konkludi: se li (St. Radic') malaperos, lin anstataŭigos nova.

Sed kion mi povas konsili al tutmondaj revoluciuloj ne timantaj ĉiuspecajn teruraĵojn kaj malliberejojn — al ili forjetintaj per sia klaskonscio ĉiuspecajn fetiĉismojn? Centobligu ni revoluciuloj nian energion en la popolo, kaj nia tago de vera homa liberiĝo plej baldaŭe estos efektivigebla!

Adriatikuloj.

El Italio

Per unu leĝo jus aperinta ĉiuj societoj (instruaj, sindikataj aŭ interligaj) devas liveri la liston de la anoj partoprenantaj al tiu aŭ tiu ĉi societo, (eĉ kooperativoj) al policejo. En la grandaj urboj ne, sed en la urbetoj, vilaĝoj kaj similaj, se oni eĉ parolas iom kontraŭfaŝisme, certe kaptas lin persekutoj, per dombruligoj, mortigoj aŭ duonmortigoj, bastoneg- kaj revolverfrapoj, ordono forlasi la lokon. Multaj personoj estis devigataj forkuri de naskiĝa lando por ne esti daŭre persekutataj de la faŝistoj. Multfoje la faŝistoj eĉ ordonas (per murafiŝado) ke tiu aŭ tiu ĉi persono ne rajtas loĝi en tiu aŭ tiu ĉi loko, (nek en la proksimaj lokoj) sub mortpuno. — Ĉar post la kapto de regado la faŝisma registaro malpermesis tiujn ordonojn, la ordonintoj parolas, kaj per ĵurnaloj presas ke "... . ĉi loke ni estas la mastrumantoj; la registaro regas nur en Romo..." kaj fakte okazas laŭ ilia volo. En la supreditaj lokoj (kaj estas multegaj) eĉ la poŝtajojn oni kontrolas. Foje okazis ke iu estas bastonfrapita, revolverfrapita aŭ oni (la faŝistoj enlandaj neniam okazigas tiujn fiagadojn sed ili petas tiujn de la proksima loko, kaj tiuj ĉi agas laŭ la direkto ricevita de la enlandaj kunuloj) bruligas enhejmaĵojn, ne sciigante la kialon, sed poste li ricevis leteron malfermitan, ĝi enhavis interrilaton kontraŭfaŝisman!

La proletariaro ne povas kuniĝi sen la permeso de la registaro, (aŭ ĝiaj reprezentantoj en la urboj ktp.) kaj se la intenco kontraŭregistaras, la kuniĝo certe estas malpermesata.

Se la gazetaro priskribas fiagadojn de la faŝistoj (estu ili de la burĝe vestitaj aŭ de la enarmeigitaj) okazigitaj en tiu aŭ tiu ĉi loko, tuj la urbpolicestro per siaj policanoj ordonas kapton kaj kolektiĝon de tiuj ĉi ĵurnaloj en policejo (eĉ la revuoj fakaj, sciencaj, patriemaj ktp.).

El la kontraŭfaŝisma gazetaro (eĉ la faka, scienca, ktp.), escepto *ne* estas farata por la humoraĵo; se ili presas konjektojn malfavore al la registaro, ili ankaŭ estas kaptitaj de la policestro.

Mia ĵurnalo nomita "Avanti", esperante Antaŭen, jam suferis 55 kaptojn (sekvestrojn) dum 4 monatoj, t. e. ekde la publikigo de koncerna leĝo ĝis hodiaŭ.

La strikoj ne estas malpermesitaj laŭleĝe, sed estas malaprobitaj perforte. — La kunvenoj, kuniĝoj kaj ĉiu alia interkonsento pri la strikoj nur povas okazi kaŝe, kaj malgrandskale, ĉar la faŝistoj perfort-agas. Eĉ la estroj (estraro) de la demokrata partio, kaj liberala partio, estas persekutataj, kaj ili mem tre malfacile povas kunveni, ĉar ĉiam ili estas sub minaco de perfortaĵoj.

Se oni parolas publike kaj laŭte kontraŭfaŝisme aŭ kritikas fiagadojn, oni riskas kapmompon, kaj la kaprompantoj agas senpune; la policistoj defendas la faŝistojn kiam ili riskas esti batitaj pro tio ke la kontraŭuloj superas ilin je forto.

Multaj societoj ĉiuspecaj lastatempe estis dissolvitaj de la registaro, pro tio ke ili agis, kaŝe aŭ malkaŝe, kontraŭ faŝisme (eĉ iuj el la „patriaj" societoj).

Kiam faŝistoj estas en juĝejo, la juĝistoj preskaŭ ĉiam ilin absolvas, eĉ kiam la krimaĵo klare distingiĝas el la debato. Kontraŭe, la proletojn ĉiam oni kondamnas multjarojn en malliberejo, eĉ se ili pruvis ke iliaj agoj nur estis por memdefendo, aŭ pruvis sian nekulpecon.

Pasintsemajne okazis komunuma elekto en urbeto nomita Sarno (lokita en provinco de granda urbo Napoli). — Faŝisma partio unuflanke, kaj aliflanke unuigitaj partioj (t. e. la liberala, demokrata, eksmilituloj, populara, kaj similaj partioj, ĉiuj patriecaj) estis interbatalantoj. Nu! dum tago de elekto multe da faŝ-grupoj tute armitaj, okupis la urbeton; ĉasigis estrojn, kontraŭpartianojn, forportis el la prezejo kaj el la privataj domoj ĉiujn voĉdonilojn, kaj ĉi lastajn bruligis sur la ĉefplaco de la urbeto. — Ne nur tiamaniere ili agis sed, ĉar ankoraŭ ili timis ion, eĉ kontrolis la voĉdonantojn dum oni voĉdonis en voĉdonejo! Kaj la faŝisma partio supervenkis!! — Mia ĵurnalo "Avanti" nur raportis noteton (mallonge raportis) pri tiu elekto, kaj ne estis kaptita de la urba policestro. — La liberala ĵurnalo nomita "Corriere della Sera", esperante "Kuriero de l' vespero", nun kontraŭfaŝisma, raportis longe kaj tute laŭfakte la agadmanieron de la faŝistoj en tiu urbeto en okazo de elekto. Nu, ĝi estis kaptita de la urba policestro, kaj ĉiujn ekzemplerojn la policistoj kolektis kaj portis en policejon.

Mi atentigas vin ke tiamaniere agis kaj agas (pli malpli same, eĉ pli fiagademe) la faŝistoj en okazo de elekto komunuma aŭ ŝtata, sed ne en la grandaj urboj pro la ĉeesto de kritikantaj eksterlandanoj en ĉi-urboj. Sed ankaŭ en ĉi-grandurboj oni minacas estraron de kontraŭpartioj, ĉiujn senescepte, oni riskas esti batita se oni algluas afiŝojn al la muroj ktp.

Entute la proletariaro estas tute disigita kaj malkuraĝigita. Kiuj estas la kulpuloj de tiu ĉi stato? Mi ne diras malveron, dirante „estas la popolgvidantoj", ĉar dum pasintaj jaroj ili agis tute ne revolucieme, kaj nun kulpigas unu la alian; t. e. ili mem malkonsentas inter si. Kaj se ili mem malkonsentas, ili la "gvidantoj" — la proletariaro kiel povas interkonsenti inter si?

El la okazintaĵoj kiujn mi menciis, certe vi povos eltiri "kiaj" estas la politikkondiĉoj de la itala proletariaro. — Sed la faktoj supreditaj nur estas la plej malgranda parto el la okazintaĵ. — Kompreneble mi ne povas daŭre priskribi aliajn.

Unuvorte, por la italproletoj politiklibereco tute forestas. —

La enarmeigita faŝismo estas blanka gardistaro de burĝaro, kaj estas ekonomie subtenata de la tuta loĝantaro, kaj estas partiana armeo.

La registaro parolas, ke *nur* per armiloj oni povos venki kaj forpeli ĝin. — Tio ĉar nuntempe ĝi bone scias ke en la lando ĝi estas en malplimulto. —

En Anglio oni agas "liberalece" (t. e. liberala interdiskuto inter malsampartioj). Sed la partioj estas liberaj moviĝi *nur* en "rondiro" de leĝoj jam starigitaj. Sed kiam la proletariaro intencas rompi kaj transiri tiun rondiron, tiam la burĝaro ĉesas esti liberala, kaj serĉas okazigi homarmadon je sia servo. (28. II. 25.)

Pri la Alkoholo

De post kelkaj semajnoj, mi ricevis plurajn leterojn de diversaj k-doj demandantaj min pri la belga leĝo kontraŭalkohola. Speciale mi respondis al tiuj k-doj. Sed opiniante ke la tuta SAT-anaro interesiĝas pri tiu temo, mi verkis tiun ĉi artikoleton por "Sennaciulo".

Pro sia intensa loĝantaro laborista, Belgio antaŭ 1914 estis unu el la landoj kie oni plej multe drinkadis, kaj la ĉefa drinkaĵo estis la alkoholo. En artikolo de Louis Bertrand, aperinta en "Senn." n-o 3, oni parolas pri la iama mizero de la belgia laboristaro. Kaj nia majstro, Karl Marx, diris pri Belgio: "Ĝi estas la paradizo de la kapitalistaro". La ĉefa kaŭzo de tio estis la malklereco de la belgia proletariaro kaj sekve la alkoholismo, filo de la malklereco. Kiam la Socialista Partio ekbatalis en Belgio, ĝi tuj komprenis ke ĝia precipa malamiko estas la alkoholo, kiu fortiras la laboriston de la klasbatalo en la drinkejon. Sed kial forigi la alkoholon? La tasko estis pereiga, ĉar la laboristo ne ankoraŭ sufiĉe edukita ne komprenis ke la Socialista Partio kontraŭbatalante la alkoholon batalis por pli bona vivo por la proletariaro. Multaj laboristoj aniĝis al la Socialista Partio sed malgraŭ ĉio ili preferis sian brandglason. Tiu spiritostato estis preskaŭ senkuraĝiga. Senmortaj paĝoj de "Germinal" kaj de "Drinkejaĉo" de Emile Zola majstre atestas pri tiu mizero kaŭzita de la alkoholo. Post la milito, en 1919, dank' al la universala voĉdono [1]) la socialistaj deputitoj estis 70. Kaj la konservativaj partioj iom timtremis; ili akceptis la proponon de soc. ĉefo Emile Vandervelde malpermesante la vendon de alkoholo. Sed ili amendis [2]) tiun proponon tiusence: "estas malpermesate vendi alkoholon en *drinkejoj*". Tamen la spicvendistoj rajtas vendi ĝin, sed nur per 2 litroj minimume. Malgraŭ tiu aldono, oni povas diri ke tiu leĝo estas bonega. Kaj ĝiaj rezultoj estas des pli kontentigaj.

Sed la timo de la konservativaj partioj ne daŭris; baldaŭ ili komprenis la altan sencon de tiu leĝo kaj kontraŭbatalis ĝin. La plej granda parto el tiuj propagandistoj estas certe la drinkejmastroj kaj la alkoholfabrikistoj. Ili per ĉiuj insultoj atakis la socialistajn ĉefojn. Ironie ili nomis tiun leĝon: leĝo Vandervelde. Malantaŭ sia vendotablo ili parolaĉis al siaj klientoj. "Ha! vi sentas malvarmon. Mi

1) Voĉdono kiun partoprenas ĉiuj dudekunujaruloj.
2) ŝanĝproponis.

nur havas bieron. Se ne ekzistus tiu aĉa leĝo Vandervelde, vi povus trinki glaseton da brando kiu varmigus vin. Vi havas strangajn socialistajn ĉefojn: ili kontraŭbatalas vin mem. Ili forprenas vian brandglaseton dum ili drinkas litrojn da bona vino". Efektive tiuj paroloj iom impresis la laboristaron kaj incitis ĝin kontraŭ ĝiaj ĉefoj. Sed la Socialista Partio ne ĉesis la batalon. Kaj malgraŭ la erara opinio de la laboristoj mem, ĝi ĉiamaniere zorgis pri plibonigo de la belgia laboristaro.

Jen kelkaj ciferoj kiuj sufiĉe pruvos la taŭgecon de tiu leĝo:

1913	ekzistis	en	Belgio	202 000	drinkejoj
1920	„	„	„	152 200	„
1921	„	„	„	135 008	„
1922	„	„	„	120 983	„
1923	„	„	„	117 997	„

Kompreneble ne plu povante vendi alkoholon, la drinkejoj devas fermiĝi unu post la alia.

La du ĉefaj malliberejoj de Belgio raportas:

1) Saint Gilles.

"La unua sekvo pro la apliko de la leĝo estas la malpliiĝo konsiderinda de la malliberigitoj pro agoj, gestoj aŭ paroloj pruvantaj la perforton kaj la malmoralecon.

En la malliberejo dum 1921 estis nur 9 kondamnitoj pro ebrieco, dum en 1913 estis 75.

2) Forest.

Kondamnitoj pro ebrieco.

1912	—	659	personoj
1913	—	713	„
1919	—	0	„

En la almozulejoj la sama rezulto atingiĝis. Dum 1913 estis 6131 personoj en almozulejoj, dum 1923 estis 1600 pers.

Certe pro tio la kontraŭalkohola leĝo ne estas la sola kaŭzo, sed la ĉefa. Jen kion diras la direktoro de Merxplas.

"Krom kelkaj esceptoj ĉiuj niaj enkarcerigitoj estis alkoholuloj. Miaopinie la leĝo de 1919 konsiderinde malpliigante la vendon de la alkoholo estas unu el la precipaj kaŭzoj de la malpliiĝo de la ebrieco kaj de vagada stato kiu estas sekvo de la alkoholismo".

La statistikoj pri la kvoto pro alkoholismo en la azilo de la Hospitalo St. Jean. (Bruselo) estas ankaŭ tre instruivaj.

	Pro Alkoholismo	Pro ĉiuj kaŭzoj	%
1912	46 personoj	260 personoj	17,68
1913	58 „	276 „	21,01
1919	4 „	228 „	1,75
1921	17 „	251 „	6,77
1923	25 „	333 „	7,83

La reakciaj partioj ankaŭ pretekstas aliajn aferojn. Malpliigante la vendon de la alkoholo, vi pliigas la konsumadon de kokaino kaj de aliaj venenoj. Tiu preteksto estas malvera. En Belgio oni malpli konsumas kokainon nun ol dum 1919.

Léon Bergiers.

Oni ne povas subteni de tago al tago burĝan ŝtaton, sankcii per la nomo de proletaro ĝian buĝeton, permesi al ĝi kolekti fortojn, kreskigi muskolaron, eluzitan dum la lasta milito kaj samtempe aldiri: sed tuj, kiam vi — ŝtato nur ekprovos ĉi muskolaron funkciigi, ni senprokraste ekribelos. Friponeta malsaĝo de ĉi pozicio estas vere monstra. Leo Trocki. (Junio 1924).

Virino en Sovetio

Ĉie en la mondo la virino iom post iom atingas pli kaj pli favoran socian situacion, ĉiam pli kaj pli proksimiĝas al la socia rajtaro de l' viro. Sed ne ĉie ŝi ĝin jam atingis.

En unu sola lando, en Sovet-Unio, la virino havas tute samajn rajtojn, kiel la viro. Tamen, atentante, ke cara Rusio havis kvazaŭ-feŭdan sociordon, oni ne devas atendi, ke la virino ĉiam plene eluzas sian rajtaron. Ankoraŭ granda laboro estas farota antaŭ ol ŝi efektive fariĝos vivkamaradino por la viro, ĝuanta samajn rajtojn kaj ŝarĝita per samaj devoj, kiel la lasta.

En la soveta industrio estas nun okupataj ĉirkaŭ 1 545 000 virinoj, el kiuj 607 000 estas okupataj en produktprocedoj; antaŭ du jaroj entute estis okupitaj en la industrio 1 295 000. La pligrandiĝo okazis ĉefe dank' al vigliĝo de la teksindustrio. Tamen malgraŭ la pligrandiĝo la procento de la virinoj al la nombro de la viroj malgrandiĝis kaj nun egalas 26, atingante en kelkaj industribranĉoj pli altan ciferon, ekz. en la kudro-industrio ĝi egalas 59 %. Multaj entreprenoj pli ŝatas dungi virojn ol virinojn, la sindikatoj kontraŭbatalas tion, sed bedaŭrinde ne ĉiam plensukcese.

Unu el la plej efikaj rimedoj por pligrandigi la partoprenon de la virino en la industrio estas instruo de l' virinoj, por ke ili fariĝu spertaj laboristinoj, ĉar pro sia antaŭa subigita situacio ili plenumis ordinare "helpan" laboron. Tiu problemo plej akre sin prezentas al la junaj laboristinoj. Dum lastaj jaroj tiurilate estas atingitaj konsiderindaj rezultoj, kaj, ekz., en la fabriklernejoj 16—25 % de la vaklokoj estas disponigataj al knabinoj. Estas interese, ke multaj knabinoj lernas por esti tornistinoj, barelistinoj k. s., sukcese plenumante sian laboron kaj tiamaniere kontraŭdirante la opinion pri nepra "delikateco" de la laboro, destinita por la virino. En la laboristaj fakultatoj 18 % estas virinoj.

Nun necesas skizi iom pri la partopreno de la virinoj en la soveta socia vivo, ĉar nur kiam la laboristino same aktive laboros en ĝi, kiel la viro, nur tiam oni povos diri, ke la virino atingis la viron kaj nur tiam estos ebla alproksimiĝo al la komunisma sociordo.

En la fabrik-komitatoj nun estas okupataj 5 250 virinoj, t. e. 18 % de la tuta nombro de la fabrik-komitatantoj. En la kultur-klerigaj kaj labor-gardaj komisionoj estas 25 %.

Iom post iom estas ankaŭ realigata la diro de Lenin: "ĉiu kuiristino devas scipovi administri la regnon". En 1924 j. virinoj en la sovetoj okupis 14,4 % de la lokoj, en 1925 j. — 18,5 %.

Eĉ en la vilaĝoj, kie la feŭda moraro pleje konserviĝis, la nombro de la vilaĝaninoj en la vilaĝaj sovetoj konstante kaj grave pligrandiĝas: en 1922 j. ili okupis 1 % de la lokoj, en 1923 j. — 2 % kaj en 1924 j. — 6 %.

Unu el la plej ĉefaj vojoj por altiri la virinon al la socia laboro estas t. n. delegataj kunvenoj de laboristinoj kaj vilaĝaninoj.

En 1923—1924 jj. al la elektado de l' delegatinoj estis altiritaj 5 648 000 virinoj (inter ili 4 412 000 vilaĝaninoj), kiuj elektis 208 200 delegatinojn. Dum la reelekto en 1924—1925 jj. tiuj nombroj multe pligrandiĝis.

Ne estante forŝirata de sia ĉiutaga laboro, la delegatino sin edukas kaj praktike lernas la konstruadon de l' komunismo. La delegatinaj kunvenoj estas kvazaŭ praktika lernejo de l' komunismo. Granda procento de la delegatinoj (29 %) estas altirata jam al la senpera praktika laboro. Preskaŭ duono da delegatinoj partianiĝas.

Tamen oni devas atenti, ke la tuta vivo de l' laboristino estas treege ĝenata de l' vivmaniero, restinta de la antaŭrevolucia epoko. Hejma laboro ja ankoraŭ restas kaj la jam sufiĉe grandaj sukcesoj atingitaj rilate ĝian forigon estas tamen kvazaŭ "guto en maro".

Por forigi la laboron por la manĝpreparado estas funkciigataj regnaj manĝejoj. En januaro 1925 da ili laboris 200; en ili tagmanĝis 140 000 gelaboristoj, inter ili 20 000 laboristinoj. Komunaj lavejoj preskaŭ tute ne estas. Infanejoj, kie la laboristinoj-patrinoj povus restigi siajn infanojn dum la okupo per sia laboro, estas ankaŭ ankoraŭ tre malmultaj kaj, ekz., en Dona karboregiono, kie laboras 47 mil virinoj estas nur 18 infanejoj por 700 infanoj.

La situacio de l' vilaĝanino estas ankoraŭ pli malfacila kaj ŝia sano, dank' al la laboro ĝis la akuŝo mem kaj similaj, estas konstante minacata. Nur lastatempe estas organizataj naskdomoj, sed ilia nombro estas ankoraŭ tre malgranda kaj tre, eĉ tro ofte la vilaĝanino estas devigata akuŝi kun helpo de iu vilaĝa malsperta akuŝhelpantino en tre malhigienaj kondiĉoj.

En Rusia Kom. Partio la nombro de virinoj antaŭ nelonge egalis nur 7,8 %. La 13a Kongreso de l' Partio decidis "plivigligi la laboron por altiro en la partion de laboristinoj". Lastatempe la nombro de virinoj en la partio preskaŭ duobliĝis.

La plej grava tasko nun estas: batali por la nova vivmaniero, liberigi la virinon de la servuteco de la hejma laboro, ĉar nur tiam la virino povos efektive ĝui sian rajtaron kaj liberecon, proklamitajn de l' Sovetoj, nur tiam ŝi povos fariĝi vera kaj bona kamaradino por la viro.

La jam estantaj faktoj: sukcesa kresko de l' nombro de la manĝejoj k. s., antaŭsignas, ke tiu tasko estos plenumita kaj por anstataŭi la malnovan putrantan vivmanieron, venas la nova, kondukonta al la komunismo. *Geo. Teterin, Leningrado.*

Ĉe interrilatoj kun SAT-administracio k. redakcio neniam forgesu aldoni vian SAT-matrikulon!

La fiagoj de pola reakcio

La proletaro eksterlanda jam scias ke en Polio la sejm (parlamento) transdonis al la polico la laboristan deputaton k-don Lancucki, sed verŝajne ne ĉiuj scias pri la kondamno sur kiu baziĝas la transdono. En Przemysl k-do Lancucki faris paroladon, kaj li citis artikolon el la gazeto "Robotnik" (laboristo) kiu aperas legale, ĝi estas oficiala organo de P.P.S La burĝaro vidis en la parolado danĝeron, kaj Lancucki estis kondamnita pro kontraŭŝtata ago kaj arestita. La unua detektivo kiu ĉeestis dum la parolado subskribiĝis sur la kondamno-protokolo per tri ††† ĉar li estas analfabeto. Do la eksterlanda kamaradaro povas kompreni, kiel bone la detektivo komprenis la paroladon. La atestantoj je la unua proceso rakontadis pri iaj riĉajoj kiujn ili "vidis" ĉe Lancucki hejme, kiel oraj manĝilaroj, oraj kandelingoj, persaj multvaloraj tapiŝoj ktp. Lancucki klarigis ke li fordonas la tutan havajon al la atestantoj, kaj li postulis ke la juĝantaro iru al lia hejmo por kontroli la veron. Memkompreneble nenia riĉajo estis trovita, kaj en la unua proceso li estis malkondamnita, sed la eksterlanda kamaradaro ne opiniu ke la afero Lancucki estas jam elĉerpita. Komenciĝos nun tuta serio da procesoj kontraŭ k-do Lancucki. La revoluciaj deputitoj en la parlamento estas kvazaŭ ŝtonegoj sur la fiburĝa vojo. La burĝaro elpensas diversajn sensencaĵojn por forpeli la maloportunajn deputitojn. Per la tuta sistemo de mensogo kaj trompo la burĝaj gazetoj elpensas ne aŭdeblajn novaĵojn, kiel ekzemple, antaŭ nelonge aperis artikolo en la burĝa figazetaro, ke la komunista deputito Stefan Królikowski estas homoseksualisto! La akuzo tia estas eksterordinara, eĉ kiam regis la carismo, tiaj novaĵoj ne estis aŭdeblaj. La tuta afero baziĝas je tio ke "ia" detektivo "aŭdis" kiel Królikowski faris homoseksualistan proponon al "iu" laboristo. La komunista partio agas kaŝe, ĉio komunista estas persekutata, plenaj la malliberejoj, ĉiutage malsat-strikoj en la malliberejo, por plibonigi la ekzistadon. La postuloj estas permesi fumadon, legadon, skribadon, promenojn ktp. La blanka teroro ekzistas en la plena vort-senco, malkoristaj kunvenoj dispelitaj, eĉ se aranĝitaj de la kom. deputatoj kvankam deputato estas netuŝebla. Do la kamaradaro tutmonda juĝu mem pri la rimedoj de la pola burĝaro kontraŭ la laboristaro. Sed proksima estas jam la tempo kiam la laboristaro pola prenos en siaj propraj manoj la regadon, kaj ĉio estos pagita al la burĝaro centoble por la suferoj, malsatoj kaj torturoj de la pola laboristaro. *Vivulo.*

TRA LA KLASBATALO

La francaj municipalaj balotoj rezultigis plimulton de la maldekstraj, resp. mezaj partioj.

En Lille estis mortigita de faŝisto kom. kandidato por la municipalaj balotoj.

En Kiŝinev (Rumanio) estas ekzekutitaj naŭ revoluciuloj. La rumana registaro proponas al Sofio kaj Beograd, konferenci por unueca kunlaboro kontraŭ Sovet-Unio.

La edzino de Emile Zola, la konata aŭtoro, mortis 86-jara.

En la "pola koridoro" (ĉe Stargard) okazis fervoja akcidento, ĉe kiu mortis pli ol 40 personoj, inter ili juna ĉefredaktoro de la Königsberga kom. gazeto "Eĥo de l' Oriento".

Dum 1. majo estis arestitaj en Varsovio pli ol 100 kamaradoj, inter ili multaj gejunuloj. Demonstracioj estis dispelataj de la polico.

La 24an de majo nuna, la popola voĉdono diros ĉu la nacia asekuro estas kreota. En tiu okazo la tutlanda Deputitaro (Federala Kunsido) proponas al la popolo forjeti la novan leĝon.

Ĉu la svisaj civitanoj pensas pli al la maljunuloj aŭ al la monujo, tion ni vidos baldaŭ, sed la praktikan kreiĝon de la nova asekuro ni vidos eble neniam. *150*

Svisio

Plej kvieta estas tiu landeto, malgraŭ konstanta influo de alilandaj burĝaj moroj. Sed, ĉar ĉio estas relativa, estus dece diri ke la svisa proletaro dormetas, ĝis la momento kiam ĝi devige vekiĝos antaŭ la neevitebla batalo.

Antaŭ tridek jaroj la socialista partio komencis petbatalon por havigi paneron al la maljunaj laboristoj. En februaro 1920 popolpetado estis sendata al la Tutlanda Registaro. (Conseil Fédéral).

Letero el Estonio

Post la ribelo de la 1-a de decembro la laborista movado preskaŭ neniiĝis, ĉar laŭ konforma leĝo la lab. partio, nomita la "komuna fronto de la laboristaro" (komunista partio ne estis laŭleĝa en nia lando) estis likvidita oficiale, kvankam fakte ĝi jam ne ekzistis pro tio, ke granda parto de la menciita partio estis arestita, multaj el ĝi mortigitaj, kelkaj rifuĝis Sovetion. Dank' al la likvido de la partio nun ankaŭ la reprezentantoj de la laboristaro estas eksigitaj el la parlamento kaj la urba deputitaro, kio tute aliigis ilian konsiston. Tiel ekz. en la urba deputitaro — el 101 lokoj 36 apartenis al la komuna fronto, tiel ke kun la socialistoj ili havis 43 lokojn entute. Nun post la divido de la ekvakiĝintaj lokoj la maldekstruloj-socialistoj havas 11 lokojn, la mezuloj — laborpartio, luantoj kaj naciliberalistoj 37 l. (antaŭe 24) kaj la dekstruloj 53 (antaŭe 34). Do la maldekstruloj perdis 3/4, kaj la mezuloj kaj dekstruloj pligrandiĝis je ĉ. 50%.

"Sukcesan laboron al ĉi tiu "vera reprezentantaro" de l' urbo Tallinn!" *SAT-ano 4227*

RECENZEJO

Gazetoj

Represis artikolojn el S.: *Weekly People*, New-York, 4. 4., Strikoj en priv. entrepr. (S. 23), *L'Humanité*, Paris 23. 4., Notinda koincido (S. 23), *Sunday Worker*, London, 19. 4., Lab. mov. en Jap. (S. 28), *Torekvés*, Timisoara, 22. 3., fragm. pri Est. k. Finnl. (S. 11, 22), *A Batalha*, Lisboa, 9., 15., 18. aprilo, Esp. en Rusio (S. 18), Esp. en prakt. (S. 25), Opinioj pri esp. (S. 26), Sila en Silezio (S. 21), *Berg. Arbeiterstimme*, Solingen, 9., 16. aprilo, Malliberejo en S. (S. 25), Persek. en Loreno (S. 22).

Represo el SR.: *Komm. Arb. Zeitung*, Berlin, apr., Inf. frenezeco (SR. febr.).

Diversajn notojn enpresis: *Sunday Worker*, London, 19. 4., pri konferenco de BLES, *The Daily Herald*, London, 20. 4., favora art. pri esp. k. mencio de S., *Le Petit Parisien*, Paris, 19. 4., pri radio k. esp., *Le Quotidien*, Paris, 19. 4., pri radio k. esp., *Eisenbahnfachschule*, Berlin, 13. 4. (1. leciono de kurso), *Molodoj Proletarij*, Kiev, 20. 4., anonco pri Senn.

Libroj

Jarlibro 1925 de Tutmonda Asocio de Geinstruistoj Esperantistaj (TAGE). 88 pĝ. Formato 13×18 cm. Prezo 0,60 mk. Eld. Novaj Tempoj, Leipzig-Co., Klemmstr. 14 pt., Germ.

Ĉi-jarlibro enhavas pli ol 2200 adresojn de esp. instruistoj. Bedaŭrinde tio estas fanfaronado! Ĉar 1) ne ĉiuj en la libro cititaj personoj estas instruistoj kaj 2) ne ĉiuj personoj konsentis pri aperigo de siaj adresoj en ĝi. Sekve oni ne tre fidinde povos uzi ĝin. Jen gravaj mankoj! Aliflanke oni povas senkulpige diri, ke oni propagandcele deziris enpresigi kiom eble multajn adresojn. Tio estas komprenebla de la vidpunkto TAGE'a, kiu volas impresi kaj varbi per la libro, sed ĉu rekomendinda? — Espereble la nomaro tamen plenumos valorajn praktikajn servojn al la instruista esp. movado. **N. B.**

Korektoj por la "Proletaria Kantaro"

1) La kanton 23: "Ventegoj hurlu ĉirkaŭ ni" oni originale devas kanti *ne:* "Ni iras kun *espero*", *sed:* "Ni iras kun *esper'* —" kaj: "degelas la *sufer'*" — ŝanĝante koncernajn notojn de: 1/4 *la*, 1/2 *si*, 1/4 *si* al 1/8 *la*, 1/8 *si*, 1/2 *si*, 1/4 paŭzo, kunligante la du okonojn per la silabo "e-es" kaj tirante longe la "per'" Analoge en la sekvantaj strofoj, sed tio ekpostulus jam tekstan ŝanĝon, kiun faru kompetentuloj.

2) En la kanto 45 "Marŝo de anarkistoj" (paĝo 109) devas esti: — fripona la *band'*, *ne* "land'", kaj en la lasta linio de ĉi kanto devas esti: "Pro vero mortfalis —" kun forlaso de "la", ĉi tie troa silabo.

K-doj ruslingvanoj havigu al la redakcio de SR. aŭ S. kiel eble plej baldaŭ la notojn de tiu ĉi mirinde bela, impona kanto, por ke la posedantoj de l' "Kantaro" povu kompletigi ĝin.

Ĉiulandaj kamaradoj estas petataj, praktike kontroli la korektecon tekstan kaj notan rilate al la originalo kantata kaj alsendi siajn event. rimarkojn kaj korektaĵojn al S., por ke la dua eldono estu ideale senriproĉa. *J. Z.*

Interparolo kun K-dino E. Suchardova

Oni multon diras pri la malfavora rilato al Esp-o inter komunistaj rondoj de Ĉekoslovakio. Tial, informita ke unu el delegitoj de Ĉekoslovaka Komunista Partio al la plilarĝigita Ekzekutivo de Komintern, K-dino E. Suchardova scipovas Esperanton, mi serĉis la okazon por interparoli kun ŝi tiuteme. La okazo baldaŭ prezentiĝis: veninte al la Sindikata Radiostacio por fari la ordinaran enkondukan raporton al la ĉiuvendreda esperanto-leciono, mi renkontis tie la kamaradinon kune kun nia sveda K-do Aliny, ankaŭ komunisto. Ili venis por saluti esperantlingve aŭskultantojn de radiotelefonaj esperanto-lecionoj, sed ĉi tage pro eksperimenta translacio de opero el Granda Oper-Teatro la leciono ne okazis kaj rezulte ni havis liberan horon, dediĉitan al interparolo.

Mi preparis min por intervjuo, sed la vigla kaj vere kamaradeca karaktero de k-dino Suchardova faris tiun intervjuon amika interparolo. Tial precipe malfacile estas transdoni ĝin surpaperen; ni saltis de unu temo al la alia, ĉar kamaradino ne nur rakontis, sed ŝi mem serĉis eluzi la okazon por pli detale informiĝi pri stato de nia movado en Sovetio.

La lingvaj malfacilaĵoj, kiujn spertas venanta alilandano, kaj la unuaj impresoj pri Sovetio — jen, ŝajne, estas la ĉiama deirpunkto. Tiufoje ĝi estis tia des pli, ĉar K-dino Suchardova estas blinda, kaj do ŝiaj impresoj, samkiel ankoraŭ pli gravaj por blindulo lingvaj malfacilaĵoj, estis precipe interesaj por mi kaj pri ili unue mi demandis.

— Mia nuna vizito al Soveta Rusio estas unuafoja. Veninte kiel delegitino kun konsila voĉo al la plilarĝigita Ekzekutivo de Komintern mi havis tre malmultan tempon por konatiĝi kun Moskvo. Mi ne posedas la rusan lingvon, sed nur tre malmulte komprenas ĝin, ĉar ĝi estas parenca al la ĉeka — tio devus tre multe malhelpi min en mia deziro konatiĝi kun via urbo kaj precipe kun ĝiaj porblindulaj institucioj, se ne la helpo de Esperanto, kiun mi lernis antaŭ kelkaj jaroj kaj kiun mi tute ne esperis praktiki en Moskvo. Do, helpata de Esperanto, mi jam sukcesis viziti Muzikan Teknikumon por blinduloj kaj 1-an Infandomon por blinda geinfanaro.

Kun granda ĝojo mi konstatis en Muzika Teknikumo, kiu ekzistas nur 2 jarojn, tre grandan progreson de lernantoj; precipe min impresis iu knabo, kiu ludis korneton — li estas ja vera virtuozo. Ankaŭ solo-kantoj kaj ĥoro estas perfektaj. Ĉar multaj lernantoj de Muzika Teknikumo studis Esperanton, mi povis paroli kun multaj el ili, pasiginte tutan horon en tiu amika konversacio.

Sed precipe min interesis la Infandomo kaj mi povis konstati, ke edukmaniero en ĝi estas pli perfekta, ol ĉe ni, en Ĉekoslovakio. Edukataj libere, viaj blindulinfanoj estas tre viglaj kaj tio estas granda kontrasto al niaj porblindulaj institucioj, kiuj estas tute fermitaj, kvazaŭ malliberejoj; en Ĉekoslovakio vi ne povas libere eniri similan infandomon, vi devas antaŭe viziti ĝian estron por ricevi enir-permeson; kaj ĉe vi la infanoj tute ne estas izolitaj de la ekstera mondo. Same mi multe miris, ke en grupo de junaj pioniroj partoprenas blinduloj kune kun viduloj — ja en nia lando oni malpermesas al blindaj infanoj kuniĝi kun la vidaj.

La rezultojn de via edukmaniero mi povis observi dum kunsido en Leninangulo, kie la blindaj infanoj konsiliĝis, ĉu oni devas prunti por legado librojn ekstere de la ĉambro. Tiu kunsido estis tute ne ordinara por mi: iu infano prezidis, aliaj vigle partoprenis la diskutoj, kaj regis tia bona ordo, kiun mi ne povis konstati eĉ en niaj partiaj organizaĵoj.

Sed, mi devas diri sincere, la instruado de infanoj ĉe vi ne estas tiom perfekta, kiel ĉe ni — mankas necesaj teknikaj aranĝoj, disponataj teknikaj aparatoj ne sufiĉas. Mi interparolis ankaŭ kun instruistoj kaj evidentiĝis, ke por ili neniam estis organizita iu ekskurso eksterlanden — tio estas tre grava manko, ĉar interŝanĝo de sperto kun alilandaj instruistoj, precipe en blindula instruado, estas tre necesa. Ankaŭ en tiu interparolo Esperanto helpis min, kvankam mi havis nacilingvan interpretiston, sed ties tradukado ne estis tiom fidinda, kiel tiu de esperantistaj k-doj.

— Do, oni povas konkludi, ke dum tiuj tagoj Esperanto praktike kaj plene servis al vi?

— Nu jes, ja eĉ tra la stratoj min kondukis du junaj pioniroj, kiuj lernas Esperanton kaj mi sukcesis interkompreniĝi kun ili, kvankam ilia lingvoposedo estis ankoraŭ ne plene sufiĉa. Ĝenerale, veturante al Moskvo mi kredis al reganta en Ĉekoslovakio famo, ke en Rusio Esperanto estas disvastigita nur inter burĝoj, inter "nepmanoj", kaj ke inter laboristoj estas disvastigita nur Ido. Do mi estis vere surprizita, vidante ke ne estas en Moskvo idistoj, sed multaj proletariaj esperantistoj, kiuj praktikas Esperanton por klasbatalaj celoj; mi estis mirigita, konstatinte, ke en Moskvo ne Ido, sed Esperanto estas radiotelefone instruata de la Laborist-Sindikata Radiostacio, ke nome esperanta lernogazeto por laboristoj estas eldonata en la kvanto de 5000 ekzempleroj kaj la Ida tute ne aperas. Kaj mi estas kolera pro tiuj blufoj, kiuj estas disvastigataj en Ĉekoslovakio rilate la mondlingvan movadon en Sovetio. Kaj certe tiurilate sovetiaj esperantistoj ne faris ankoraŭ ĉion; vi devas plej intime ligiĝi kun ĉekoslovakaj k-doj por montri al ili la faktan disvastiĝon de Esperanto ĉe vi kaj mi estas certa, ke granda simpatio al Soveta Rusio instigos ilin pli fervore studi Esperanton por interligiĝi kun siaj sovetiaj kamaradoj.

— Mi uzos ĉiujn fortojn por konigi per nia partia gazetaro la faktan ekziston de Esperanto-movado en Sovetio, — konkludis K-dino Suchardova.

Oni povas esti certa, ke kamaradino plenumos tiun promeson, des pli ke en Moskvo ni povis konvinkiĝi pri tio, vidante ŝin elpaŝi kun esperantlingva parolado antaŭ milnombra publiko de la blindula kongreso kaj sukcese pledi por akcepto de Esperanto kiel oficiala lingvo de Tutsovetia Blindula Asocio. *1516.*

Saratova Regna Fundamenta Esp-a Biblioteko

Saratova Regna Fundamenta Esperanta Biblioteko prezentas el si kolosan bibliografian valoron. Ankoraŭ dum ĝismilita tempo tutvere eksterlandaj esperantistoj nomis ĝin unu el la plej grandaj esp. bibliotekoj de la mondo. Tiam ĝi estis kolektata de la esperantisto Georgo Davidov — Saratova manufakturisto — kaj estis lia persona propraĵo.

Dum 1910 j. ĝi enhavis pli ol 2000 ekzemplerojn de diversaj titoloj, kio estis notata dum universalaj esperantaj kongresoj.

De tiam tiu ĉi biblioteko forte pligrandiĝis, ĉar ĝia plenigado daŭris konstante. Dum 1917 j. ĝi havis jam pli ol 5000 diversajn titolojn.

Post la revolucio ĝi estis naciigita, registrita kaj prenita je prizorgo de Saratova Gubpolitprosvet (Gubernia politiko-kleriga regna institucio). Sed de post la januaro 1921, pro ĝenerala malgrandigo de regna buĝeto, kiam estis likvidataj eĉ vico de fakultatoj kaj estis fermataj tutaj universitatoj, — la esperanta biblioteko estis eksigita de administra kaj financa prizorgo de Gubpolitprosveto.

En tiu ĉi malfacila momento al la biblioteko minacis pereo, ĉar nek esp. organizajo, nek sufiĉa kvanto da esperantistoj en tiu tempo restis en Saratovo.

Malgraŭ tio la esp. biblioteko ne nur ne estis disperdata, sed kontraŭe dank' al sinoferema zorgemeco de restintaj en la urbo esperantistoj: Ananjeva El., Jimski Nik. kaj Sajapin Al., la biblioteko konserviĝis, eĉ daŭris pleniĝadi, kvankam ĝi havis nek la precizan inventaran liston, nek la decan ordon.

K-do Sajapin uzis ĉiujn penojn por tio, ke la biblioteko estu en plena konservo transportota en la alian ejon, kiam estis ricevita cirkulero de Gubispolkom (Saratova gubernia ekzekutiva komitato) pri liberigo de la okupita de ĝi magazena ejo, ĉar la lasta devis esti fordonata al komercista farmonto.

K-dino Ananjeva El. konsentis por pli bona gardado de l' libraro enloĝiĝi en la mem bibliotekejon, kaj estis devigita travivi dum la tuta jaro en la malvasta, superplenigita per libraro, polvoza ĉambreto sen hejto kaj senpage penante fari purecon kaj ordon de la libraro.

Malsato kaj malvarmo rompis ŝian sanon kaj ŝi estis devigita kuŝiĝi en malsanulejon, kie ŝi kuŝis dum kelkaj semajnoj. Por komuna ĝojo de esperantistoj la malsano bonrezulte finiĝis. Kaj kiam pri tio oni eksciis en eksterlando, tiam la holandaj kamaradoj-esperantistoj longtempe sendadis al ŝi sendaĵojn por subteno de ŝia nutrado.

Dum aŭtuno de 1922 denove organiziĝis societo esperantista, kiu prenis sub sian protekton la regnan esp. bibliotekon kaj starigis kiel bibliotekistino (sen pripago de laboro) k-dinon Narovatkina N., kiu ankaŭ estis devigita kun la samaj malfacilaĵoj travivi la vintron de 1922—23 j.j. en la malvasta ejo de l' biblioteko.

S-to Esp. povis nur malmulte hejti kaj pripagi ejon de l' biblioteko kaj komencis klopodi pere de Esp. Cent. Kom. antaŭ Sarat. Gubpolitprosvet pri repreno de ĝi sub sian protekton. Tamen kontentigi nian klopodon pro nehavo de mono por priservado de la biblioteko ĝis nuna tempo Sarat. Gubpolitprosvet ne povis kaj la biblioteko restis sub

prizorgo de la Sarat. Gub. Filio de SEU, kiu organiziĝis en februaro 1923 j.

Por vintro 1923—24 kiel gardanto de la biblioteko estis instalita de Esp. Unuiĝo k-do A. Sajapin, kiu ankaŭ enloĝiĝis en tiu sama fulgita ejo, barikadita de librošrankoj.

Havante oficdevon de la ĝenerala sekretario de Gub. Filio de SEU kaj kiel administranto de esper. kursoj kaj de vendlibraro, k-do Sajapin certe ne havis eblon okupi sin per la ordigo de ĉiuj libroj en la biblioteko, kaj, ke ili estu pli konservitaj kaj ne disordiĝu ankoraŭ pli, li sigelis ĉiujn šrankojn kaj kestojn de l'biblioteko, ne atentante kontraŭdirojn de kelkaj k-doj. Des pli tio ĉi estis necesa, ke la sama malvasta ĉambreto de l'biblioteko servis kiel klubo por Saratovaj esp-istoj, kiel kursejo, kiel deponejo por vendaj esp. libroj, kaj kiel loĝejo por familio de Sajapin.

Sub sigeloj la Regna esp. biblioteko staris du vintrojn: 1923—24 kaj 1924—25 j.j. Dum la du vintroj Saratova Filio de SEU salajris la sekretarion Sajapin, kaj tiamaniere donis al li eblon pripagi kaj prihejti la bibliotekejon.

Fine dum januaro 1925, ni sukcesis altiri la atenton de Saratova registaro soveta al forjetita kaj forgesita regna proprajo, kaj de post la 24. februaro 1925 Saratova Gubpolitprosvet komencis akceptadon kaj ordigon de ĉiuj libroj, amasiĝintaj en la esp. biblioteko.

Akceptado kaj inventarigo de la libroj estas farata de unu el la plej spertaj bibliotekaj laboristoj de Sargubpolitprosvet — k-do Alejnikov N. La libroj estas kolektitaj de ĉiuj anguloj de l'mondo, estas plej diverskarakteraj eldonoj, kaj prezentas grandan malfacilan divenon. Des pli, ke renkontiĝadas eldonoj ne nur en esperanto, sed ankaŭ pri esp. en plej diversaj lingvoj.

Ĝis nun estas akceptitaj kaj enregistritaj ĉirkaŭ 9000 ekz. Sume de Gubpolitprosveto estas akceptotaj kaj lokotaj en "Popolan Palacon" pli ol 9500 ekz.

Krom tio en la Esp. Biblioteko estis riĉaj esperantaj arĥivaj kaj muzeaj materialoj, kiuj nun venas en Gubernian Arĥivejon kaj Gub. Muzeon, kaj por ordigi kiujn laboris dum du monatoj k-do A. Sajapin kun helpo de N. Jimski.

Saratova gub. oficejo de SEU.

KRONIKO

Francio.

Lyon. La 20 marto estis malfermita duagrada kurso kiun gvidas ĉiuvendrede en la Laborborso K-do Roux kun 9 lernantoj. De la 23. marto, ĉe la sidejo, 6, rue Paul-Bert, funkcias unuagrada kurso kun 15 lernantoj gvidata de K-do Nicollet. La movado bone progresas, la gazetaro regule akceptas niajn komunikajojn eĉ esperante verkitajn.

Lyon. La V-a kongreso de Federacio Laborista de Franclingvaj Esperantistoj okazos en Lyon dum Pentekosto, ĉe la Popoldomo, 169. rue Molière. La 30-an de majo, estos organizata granda propaganda koncerto. La k-doj kiuj deziras ĉeesti la kongreson estas petataj informi k-don Marcel Roux, 90. rue Boileau. Lyon, pri tago kaj horo de alveno, pri ĉambroj, ktp. La vivkondiĉoj estas sufiĉe bonaj en Lyon kaj esperehle venos multe da kongresantoj. Fremdaj samcelanoj estas kore invitataj. *M. Roux.*

Valence. La „Rodana Grupo" kiu unuigas Kdojn el distriktoj Drôme kaj Ardèche ĝenerale kunvenis tie la 19. aprilo. Estis 15 K-doj ĉiuj Satanoj. El raporto de l' sekretariino, K-dino Gèrin oni povas konstati ke la propagando sukcesas en tiu regiono, precipe ĉe instruistaj rondoj. Post paroladeto de k-do Roux, estis decidite ke la proksima kunveno okazos en Lyon kie estos la Federacia kongreso.

Finnlando.

Hauho. La 19. aprilo oni fondis novan esp.-societon en ĉi malgranda kampara loko. Aliĝis tuj 15 anoj, kiu estas tre bona rezulto, ĉar en la vilaĝo loĝas nur 25—30 lab. familioj.

Helsinki. En kunveno de laborista esp.-societo „Unueco" 29. marto oni decidis inter alie aranĝi festojn, tiel kolektonte vojaĝmonon por sendi reprezentanton de la societo al la kongreso de S. A. T. en Vieno.

La 19. aprilo oni aranĝis tre sukcesintan familian feston; ĉeestintoj ĉirkaŭ 50—60 personoj.

Jarkunveno de Finnlanda Laborista Esperantista Asocio okazos la 31. majo en Viipuri. Krom oficiala kunveno oni arangos feston kaj ekskursojn al Imatra akvofalo aŭ aliloken. La adreso de la kunvenkomitato estas: K-do *H. Koivu,* Vilhonk. 36, T: ruukki, *Viipuri.*

Sovet-Unio

Kiev. 25. marto. Gubkomo de SEU malfermis novan junsekcion, kiun estras k-do. Rejtman. La sekcio komencis laboron inter lernantoj de laborlernejoj. Akceptitaj estis poresp-aj rezolucioj en 82a k. 52a laborlernejo. Eksterl. k-doj. povas senpere skribi al gazeto „Juna Proletario" (ul. Vorovskaja 30/42, otdel. Internaciónalnoj sojazi). Labkoroj de gazeto „Bilŝovik" postulis raporton pri esp. postenpreso de art. pri Germanio. Ili deziras interligiĝi per esp. kun eksterl. labkoroj. 15. 4. k-dino Lisiĉnik faris rap. pri esp. en urba opera teatro. Ĉeestis ĉ. 70 p. Estis entuziasme akceptita rezolucio pri graveco de E. por artistaro k. malfermo de kursoj.

I. L.

Moskvo. 1. aprilo 25. Raportoj pri Esp-o de k-doj Javoronkov kaj Aliny en fizik-kultura rondeto ĉe la klubo de Tutsovetia Intersindikata Komitato (VCSPS).

6. aprilo 1925. Dum la solena malfermo de Tutsovetia blindula kongreso delegitino de Ĉekoslovaka Komunista Partio K-dino Suchardova elpaŝis kun granda *esperantlingva* salutparolado, en kiu ŝi vokis sovetiajn blindulojn lerni Esperanton kaj interligiĝi per ĝi kun alilandaj blinduloj. 11. aprilo 1925 en sia ferma kunsido laŭ propono de K-dino Suchardova akceptis rezolucion, kiu diras ke, *rekonante Esperanton, kiel potencan ilon por interligo kun postlimaj k-doj, la kongreso akceptas Esperanton kiel oficiala lingvo en siaj rilatoj kun eksterlando kaj komisias organizi Esperanto-sekcion ĉe Komitato de Tutsovetia Blindula Asocio, kiu devos realigi en la vivon ĉi decidon.*

13. aprilo ĉe la vespero de Internacia Ruĝa Helpo en la Klubo de Ŝtata Eldonejo esperantlingvajn raportojn pri celoj kaj taskoj de IRH faris K-do L. Revo kaj K-dino E. Suchardova. La kunveno akceptis rezolucion pri kreo de rondeto por studi Esperanton kaj pri neceso utiligi Esperanton por morale, per korespondado, helpi al politikaj enkarcerigitoj de kapitalistaj landoj.

Internacia Transportlaborista Federacio kaj Esperanto

Influita de fakto, ke la alfiliigo de la Estonia Fervojista Sindikato estis farata per intertraktado ekskluzive en esperanto, la Konsilantaro de Administrado de l' Internacia Transportista Federacio decidis publikigi esperantajn lecionojn en angla, franca kaj germana lingvoj en sia monata bulteno.

La Informa Servo de la Ekstera Ministerio de Finnlando petas nin informi al la tutmonda esperantistaro, ke la Ministerio sendis al la legacioj kaj konsulejoj de Finnlando ekzemplerojn de la lukse presita, ilustrita verko "Vojaĝado en Finnlando" por senpaga disdono al la personoj kiuj interesiĝas pri Finnlando. Kun plezuro ni transsendas ĉi tiun informon en la espero, ke la esperantistoj baldaŭ elĉerpu la provizon nun aĉetitan de la Ministerio.

Esperanto-Instituto de Finnlando
Kluuvikatu 7 Helsinki

Baloto pri nova Direkta Komitato

La Ekzekutiva Komisiono ricevis plurajn plendojn pro tio, ke ne ankoraŭ okazis la ĝenerala voĉdono pri nova D. K. Sed ĉu la E. K. kulpas en tio?

Unue ni diru ke malpravas ti-kiuj postulas ke voĉdono pri D. K. okazu almenaŭ 2 monatojn post la Kongreso. Tiuj k-doj certe ne bildas al si la funkciadon de iu organo kies elementoj troviĝas disaj sur ĉiuj partoj de l'Tero. Ekz.: inter la 1a kaj 23a sektoro, la distanco estas tia, ke respondo al nia letero nin trafas preskaŭ 3 monatojn poste. La 13a kaj 14a sektoroj estas ankaŭ tre malproksime de Paris.

Tamen tiuj motivoj ne sufiĉas por klarigi la prokraston de la nuna baloto. Pli ol ses monatoj pasis depost nia unua alvoko en Sen., kaj hodiaŭ ni devas bedaŭre konstati la indiferentecon de la membroj. Ĝis nun nur 16 k-doj el 14 sektoroj deklaris sian kandidatecon por la ordinara D. K., 10 kandidatoj el 10 sektoroj por la ekstra D. K. (ĉi-sube la listo).

Tre baldaŭ la E. K. decidos pri la dato, post kiam ni ne plu akceptos kandidatojn.

Por la ordinara Direkta Komitato

1a sektoro: K-do Borrell J., Baños Viejos 5. 2. *Barcelona.*
2a „ K-do Nicollet Henry, 91 rue de Trion, *Lyon V.*
3a „ K-do Jonas Franz, Jedlersdorferplatz 33—65, *Wien XXI.*
3a „ K-do Stöber Otto, Humboldstr. 46, *Linz a. Donau.*
4a „ K-do Richter F. C., Lochmannstrasse 2 III. *Leipzig-Stött.*
5a „ K-do Petersen Hans, Moselstr. 18, *Köln a. Rh.*
6a „ K-do Muribo Martin, Bekkelagshögda, *Oslo* (Kristiania).
7a „ K-do Demidjuk G., Sadovaja-Triumfalnaja 11, lg 5. *Moskvo.*
8a. „ K-do Smirnov Mik., Kasatkina ul. 26. kv. 1, *Kazan.*
9a „ K-do Kolĉinski Viktor, Sojuz Komunalnikov, *Kremenĉug.*
10a „ K-do Krassovskij N., Gogolevskaja 20, kv. 2. *Ufa.*
11a „ K-do Krjukov Maks., Gubfinotdel, *Irkutsk.*
14a „ K-do Fukuta, Kunitaro, Kyodo Kasai Hoken Kaisha Umedashinmichi, *Osaka.*
29a „ K-do Kerr, J. M., 1114 Inca St. *Denver*-Colo.
30a „ K-do Fröding Karl, 419 Seventh St. *Rockford.* Ill.
30a „ K-do Weder Theodor, 429 n. 35 th. St. *New-York* N. J.

Por la ekstra Direkta Komitato

1a sektoro: K-do Oliveras Joaquim, Calle Maria 9. 3. 2. *Barcelona G.*
2a „ K-do Roux Marcel, 90 rue Boileau, *Lyon VI.*
3a „ K-do Rasztoczky Daniel, Shuttlerworthstr. 23. VII. II. III. *Wien XXI.*
4a „ K-do von der Heid, A., *Dortmund.*
5a „ K-do Müller, Josef, Grimmstr. 11, *Köln-Ehrenfeld.*
6a „ K-do Sheriff David, 110 Kirkland Str. *Glasgow.*
7a „ K-do Alesandro Dmitriev, Baranovskaja 28, *Velikije-Luki.*
8a „ K-do Lidin Iv., Teatralnaja ul. 1/35 kv. 6. *Kazan.*
11a „ K-do Ĥaritonov, G., 4 Sovetskaja N. 13. *Irkutsk.*
30a „ K-do Buchmann, Adolf, 737 Adams Avenue, *Elizabeth N. J.*

La Ekzekutiva Komisiono de SAT.

DISKUTEJO

Kial batalas la socialistoj?

(Opinio al artikolo de k-do E. Drezen en n-o 23).

Ni troviĝas en la epoko post la granda mondbatalo 1914—18; eĉ 6 jaroj jam pasis de tiu tempo. Ĉu la grandega ofero, kiun portis la homaro por plibonigi sian estontecon, jam alportadas siajn fruktojn? Ni povas tute mallonge respondi: Ne!

Kaj kial tio povas esti?

Tial, ke la aranĝantoj de la homaj socirilatoj ne klopodas en la intereso de la popoloj sed nur en sia propra.

Ni estas socialistoj, — ĉu ni plenumas niajn taskojn?

Denove mallonge: Ne! Escepte la rusajn socialistojn ni nur politikas.

Kion signifas tio?

Tion, ke ni en la gvidado de la ŝtata dommastrado anstataŭ memstareco klopodas nur je la kooperado. Kune kun la kapitalistoj sub la devizo de "Evolucio" ĉar aliel, kiel kompreni la soc. dem. kaj komunistajn ministrojn, senatanojn kaj parlamentanojn?

Kaj propre kial ni batalas?

Por estigi novan, pli bonan socian ordon de la laborantoj.

Antaŭ la mondmilito nur la fabriklaboristoj estis socialistoj; la rusaj spertoj kompletigis la socialistojn per la kamparlaboristoj, kaj mi pensas, se ni volas serioze atingi nian celon, ke estas jam la tempo por kompletigi la antaŭajn du grupojn de la socialistoj per la intelektaj laboristoj.

La spertoj montras, ke la intelektuloj ofte perfidas la laboristajn interesojn.

Kiel tio povas esti?

Tiel, ke inter la intelektuloj estas multaj emaj al la reformoj, kiuj facile aliĝas al la socialistoj, sed ne same kiel la fizikaj laboristoj pro klaskonscio, sed pro simpatio.

La ekonomia situacio estas tre malbona, en tiu ĉi rilato la fundo estas por ni bone preparita. La amasoj venas al ni kaj atendas de ni, ke ni liberigu ilin de ilia malbona situacio.

Kaj nun, kio estas nia devo?

Unue instrui! Klarigi al la amaso la esencon de la socialismo. Mi ne pensas je akademiaj prezentadoj, nur je simplaj preparadoj laŭ la aŭskultantoj. Ĉiu devus poste fari ekzamenon antaŭ la aliĝo al la socialistoj kaj devus konfesi pri klaskonscio. Ĉar tio ne sufiĉas, ke iu estas laboristo, la malbonaj ekonomiaj cirkonstancoj ne preparas ankaŭ la cerbon por la konvena ago. Do unue ni devas instrui buŝe, instrui per gazetoj, instrui per libroj.

Due niaj organizaĵoj devas pli profunde zorgi pri laboro por la senlaboruloj.

La preparita amaso poste bezonas bonajn gvidantojn. La gvidantoj devas esti karakteraj, alte edukitaj kaj tre laboremaj, devas esti altruistoj kaj devas pensi kolektive. Nur tiuj povas esti gvidantoj, kiuj povas esti tiaj jam nun, kia estos tiu societo kiun ili volas konstrui.

Kaj ĉu ni ne renkontiĝas ofte inter la intelektuloj kun tiaj homoj kiuj posedas tiujn ĉi ecojn, — nur la klaskonscio mankas al ili? Tial ni devas iri ankaŭ inter la intelektulojn kaj ne nur inter la laboristojn, kaj ni devas klarigi al ili la socialismon. Ĉar laŭ mia opinio, tiu ne pensas serioze pri la estonteco de la socialismo, kiu forlasas la intelektajn laboristojn. Malgraŭ tio, ke inter la fizikaj laboristoj estas ofte alte edukitaj unuoj, ili neniam estos kapablaj tuj transpreni la nunan komplikitan administracion kaj en ĝi tuj fari konvene tiajn ŝanĝojn kiajn postulos la tiama estanteco. Mi pensas, ke mi ne estas malmodesta per tiu ĉi aserto, ĉar mi parolas post la spertoj de la hungara komuno, kaj ankaŭ nun mi estas en tia lando kiu konstante batalas kun la malfacilecoj de la komenco.

Ni devas SAT-anoj duoble pripensi tiun ĉi aferon, ĉar nia agadkampo disvastiĝas tra la tuta mondo, tial ni bezonas ju pli multon da kiel eble plej edukitaj, fidindaj, bone preparitaj socialistoj, por ke ĉe la komenco de nia socia ordo kie ajn ni povu helpi al la komencantoj. *SAT-ano 1934*

Skizoj pri nacia kaj kolonia problemo

G. Brojdo (Fino)

Eĉ pli, en unu sama nacio, en daŭro de certa tempo-spaco, povas montriĝi du "naciaj karakteroj". Ni opservu polojn. La pola burĝaro, sub premego de multe pli forta ofensivanta grandrusa kapitalo, organizis furiozan reziston, ĝis ribelo por sendependeco k. t. p.

Paralele al ŝanĝiĝoj en interrilato de la fortoj, la pola burĝaro okupis pozicion de defenda naciismo kaj adaptiĝismo, kiomgrade la grandrusa kapitalo estis organizanta la mastruman dependecon al si de pola burĝaro, kiomgrade la burĝaro pola komencis utiligi la rusan merkaton, precipe ĝiajn landekstremojn (Siberion — per Lodza manufakturo) k. t. p.

La Versajla paco ŝanĝis la interrilaton de fortoj inter Polio kaj Germanio unuflanke, kaj interrilatojn inter Polio kaj Francio, helpanta al ĝi, — aliflanke.

La pola burĝaro rapide transiras sur la relojn de ofensiva naciismo preparanta ĝian militon kontraŭ Germanio kaj Soveta Unuiĝo.

En tiu ĉi batalo inter burĝaro de du nacioj, politiko de burĝaro de premegata nacio, ĝia defenda naciismo, en procedo de la batalo, ĉe certa interrilato de batalantaj fortoj, transformiĝas en sian kontraŭaĵon. La defenda naciismo, kiu sin esprimas en konservado pro io ajn de "sia nacia vizaĝo", aperas kiel defenda asimiliĝismo ĉe la burĝaro, venanta en procedo de ĉi batalo al klasa malespero.

Kontraŭ la sistemo de premegado kaj senrajteco ĝi elmetas la direkton de la plej rapida asimiliĝo kun la nacio premeganta.

Anstataŭ energie konservi "sian nacian vizaĝon" ĝi predikas plenan rezignon de ĝi.

Tiel aperis simila fluo ĉe hebrea burĝaro, premegata de grandrusa kaj pola burĝaro.

Ĝi esprimiĝis ne en bojkotado de grandrusa kulturo, sed en la energia ĝia perceptado, en ortodoksiĝo, rezigno je "sia nacio" ĝis trapenetriĝo per antisemitismo por plena kontakto kun la grandrusa kapitalo.

En Buĥario, inter la vicoj de komerca kapitalo, oni povis konstati la ambaŭ tendencojn de la defenda naciismo.

Unu tendenco — batali per enfermiteco, per bojkoto kontraŭ la ofensivinta grandrusa kapitalo, unuiĝi kun Afganistano, Anglio por batali kontraŭ Rusio kaj por konservi pro io ajn sian, kvankam formortantan, nacian kulturon, siajn morojn, foriĝecon, enfermitecon.

La alia tendenco de l' burĝaro — rekoni tion, ke la buhara kapitalo ne venkos la grandrusan.

Ĉi tendenco defendis unuiĝon kun la grandrusa kapitalo, asimiliĝon, novan eŭropan lernejon, sendadon de siaj infanoj en Moskvon por lerni, surtuton kontraŭ ĥalato, rusan brandon kontraŭ n a m a z (mahometana preĝo) rusan konstruaĵon kaj meblon ktp., ktp.

Tia asimiliĝo estas sendispute unu el la formoj de defenda naciismo de la burĝaro kiu estas venkata de la pli forta alinacia burĝaro dum la ekonomia batalo.

Fine en la historio de batalado inter diversaj naciaj burĝaj grupoj, oni povas konstati la formon de utopia naciismo.

Kiam la fort-interrilato de la batalantaj, konkurantaj grupiĝoj venigas unu el ili ĝis la stato de klasa malesperiĝo, do paralele kun la tendencoj de la defenda asimiliĝismo estas kreataj diversaj utopiaj planoj pri forlaso de la ekonomiaj pozicioj, konkiritaj de alia burĝaro, pri translokiĝo en alian landon, pri kreo de nova agadkampo, pri la nova „sia" ŝtato.

Tipa ekzemplo de simila tendenco estas la sionismo.

Ĝi konsistas el la plano krei hebrean ŝtaton en Palestino, "patrio" (preskaŭ 2000 jarojn antaŭe) de hebreoj. Ĉi tendenco en sia klasa bazo estas ideologio de la burĝaro, penanta krei "sian" industrion, "sian" merkaton, bazitan sur „sia" laborforto, sur „sia" krudaĵo.

Tiu ĉi ideologio respegulas la klasan malesperiĝon de hebrea burĝaro, forigita de la potencaj konkurantoj — grandrusa, pola, amerika ktp. kapitalo, — el ĉiuj aŭ el la ĉefaj ekonomiaj pozicioj.

Tia estas la komplika sistemo de la naciismo. Konforme al la interrilato de la fortoj en la batalo kontraŭ siaj konkurantoj, la burĝaro uzas jen tiun, jen alian formon de naciismo (ofensiva naciismo, ŝovinismo defenda, asimilismo aktiva aŭ pasiva, nacieca utopiismo), sed ĉiuj ili respegulas klasajn interesojn de la burĝaro, organizanta sian merkaton kaj per la nacieca propagando nebuliganta la klasajn kontraŭdirojn, malklariganta la klaskonscion de l' proletaro. Elrusigis *P. Jakovlev*

KORESPONDADO

TARIFO

Korespondado: Unu enpreso: Simpla trilinia anonco kostas 0,50 mk. or., ĉiu plia linio la samon.

Ni nur akceptas anoncojn kun samtempa pago. *MALLONGIGOJ:* L = *letero.* PK = *poŝtkarto.* Pl = *poŝtkartoj ilustritaj.* PM = *poŝtmarkoj.* bfl = *poŝtmarko sur bildflanko.* k.ĉ.l. = *kun ĉiuj landoj.* esp.aĵo = *esperantaĵo.*

Ĉiuj petantoj pri korespondado havas la devon, nepre respondi almenaŭ unu fojon al ĉiuj petoj koncernantaj la fakon, por kiu ili sin enskribigis.

Ĉekoslovakio.

— K-do *Ernst Weber, Grünwald,* N-o 51 ap. Gablonz, dez. koresp. L, Pl, k. ĉ. l., ĉiam resp.

Finnlando.

— K-do *Leo Romppainen, Mikkeli,* deziras koresp. pri ŝako, L, Pl, PM, fot-aĵojn.

Francio.

— Gelernantoj dez. koresp. pri komunismo kaj soc. temoj. Adr.: *Gaillaguet Emile,* 13, rue Eugène Barbier, *Courbevoie,* (Seine).

Germanio.

— Kiu ludas ŝakon kontraŭ mi? Adr.: *Walter Richter,* Am Schweizerwald, 5, *Mittweida i. S.* Certe resp.

— K-do *Willi Agde,* Nordstr. 5, *Limbach i. S.,* dez. koresp. pri ĉ. temoj L, Pl, bfl k. ĉ. l.

— "Laborista-Esperanto-Grupo Libereco", Gastejo "Kanone" en *Seifhennersdorf i. S.* dez. koresp. pri ĉ. temoj L, Pl, k. ĉ. l. Respondo estas nepre certigata.

— K-do *August Hertlein,* Pumpwerkstr. 54, *Mannheim,* interŝ. tradukaĵetojn kun perfektiĝemuloj.

— K-do *Karl Kämpfe,* Forststr. 28, *Rabenstein i. S.,* dez. koresp. pri lab. movado, L, PK, Pl, k. ĉ. l.

— K-do *Alfred Knüpfer,* Hauptstr. 75, *Steinpleis b. Werdau i. S.,* dez. koresp. pri lab. k. politik. movadoj, k. ĉ. l.

— K-do *Fritz Palm,* Klingenstr. 107, *Solingen,* pri politiko, L, PK, Pl, bfl. k. ĉ. l., certe resp.

— K-do *Hermann Palm,* Schaberg, 10, *Solingen,* pri ĉ. temoj, k. ĉ. l. L, PK, ĉiam resp.

— K-do *Fritz Bosinger,* Brühlerstr. 71, *Solingen,* papili-kolektantoj el ĉ. l. sendu viajn adr. por interŝanĝi. Certe resp.

— Kelkaj gelernantoj dez. koresp. k. ĉ. l. Skribu al K-dino *Else Wengenroth,* Cäcilienstrasse 12, *Solingen.*

— K-do *Alfred Polster,* Dresdenerstr. 8a, *Oschatz,* dez. koresp. pri socialismo kaj socialisma junularmovado k. ĉ. l.

— ESPERANTISTA LABORISTO, 1. jaro (1920) n-o 1—11 (Dec. 20) aĉetas 1810 *Robert E. Bitzer, München,* (Germ.) Hesseloher Strasse 11/2.

Hungario.

— K-do *Király Stefano,* Ullöi-u. 35, *Pestszentlörincz,* dez. koresp. k. ĉ. l. L, PK, Pl.

Jugoslavio.

K-do *Stefano Ĉaklec,* Dolmandova ul. 10, *Split,* dez. koresp. pri ĉ. temoj k. ĉ. l. nepre resp.

Litovio.

— K-do *Pagiraitis, Rokiŝkis,* ricevis multajn pk. el ĉiuj landoj, inter ili multaj estis nelegeblaj kaj mankis adresoj, tial li petas k-dojn skribi tre legeble kaj enskribi ilian adreson, por ke li povu respondi.

Polio.

— F-ino *E. Rozenblat* (instruistino), Archidjakonska 9, *Lublin,* volas koresp. kun ĉiul. gesamideanoj pri div. temoj. Precipe pri arto.

Sovet-Unio.

— K-dino *Anna Krjukova,* Ĉajkovski-str. 67, kv. 21, *Leningrad* k. ĉ. l. pri gardo de laboro, nur kun seriozuloj.

— "15. Grupo de ŝtataj Kursoj de Esperanto", str. de Lenin, 32, 23, *Kiev,* pri div. temoj k. ĉ. l.

— K-dino *V. St. Ivanova,* Bolŝaja Oĥta, Goruŝeĉnaja, str. 14, kv. 1, *Leningrad,* deziras koresp. pri produktiveco de tramojtrafiko, salajro, labortempo, tekniko de biletvendado, kontrolo k. kalkulo.

— K-do *Modesto Urban,* Ĵdanovka 13, "Avioteĥnikum", *Leningrad,* literatur-teatrkaj aliaj temoj, serioze, L, Pl, k. ĉ. l.

— Grupo de Esperantistoj dez. koresp. pri ĉ. temoj. Respondo nepre garantiata. Adr.: *Moskvo,* Puŝeĉnaja, 17, Kamvolni Trest, Kultkomisiono por Esperanto.

— K-dino *Soskina Aleksandro,* Mal. Pesoĉnaja, 16, *Serdobsk,* Sarat. gub. Pl, esp.-aĵoj k. c. l.

— K-dino *Volkova Antonino,* Moskovski per. 17, *Serdobsk,* Sarat. gub. Pl, esp.-aĵoj, k. ĉ. l.

— K-do *Muhin P. D.,* Pravlenie Maslo-Tresta, *Stalingrad,* pri div. temoj, precipe kun amatoroj de velsporto.

— K-do *Paviĉ Nikolaj,* Krugly, per, 8, loĝ. 3-a, *Minsk,* dez. koresp. pri div. temoj ekskluzive kun ekstereŭropanoj, Pl, PK.

— K-do *Kirjuŝin Paŭlo,* 1. Dolgobrodskaja, 54, *Minsk,* dez. koresp. pri lab.-esp. movado, metodoj de esp. lernado ktp. precipe kun ekstereŭropanoj, Pl, PK, k. ĉ. l.

— Lernantoj de Esperanto-kursoj, *Poŝta Kesto, 82, Rostov s/D.* deziras koresp. k. ĉ l. Respondo nepra.

— K-do *Bokarev E.,* Poŝta Kesto, 82, *Rostov s/D.* pri lingvaj, studentaj kaj kom.-junulaj temoj, k. ĉ. l.

— Esperantaj rondetoj (pioniraj k. komunistjunularaj) ĉe lernejo "Iskra" dez. koresp. kun kom. infanaj kaj junularaj grupoj de Francio kaj Germanio. Adr.: *P. Ŝuŝerin,* Moskva gub. lernejo "Iskra" *Voskresensk.*

— K-dino *Larĉenko E. P.,* 1-a Grajdanskaja, 11, *Moskvo,* pri instruado de manlaboro al blinduloj. Ĉiam respondas.

— K-dino *Klimova M. A.,* Mal. Bronnaja, 15, kv. 41, *Moskvo,* pri edukado de blinduloj. Ĉiam akurate respondas.

— K-do *Kuzin Bazilo,* Narkomzem Uzb SSR, *Taŝkent,* pri div. temoj k. ĉ. l. L, Pl. bfl

AĈETU AKCIOJN!

Amuza anguleto

La laboristo, veninta hejmen post laciga laboro, ofte ne ŝatas legi seriozajn artikolojn, eĉ tiujn, kiuj tuŝas la plej gravajn problemojn de lia vivo. Lia kapo postulas ripozon, li bezonas distriĝon kaj li volonte faras ion ŝercan kaj facilan, kio efikas refreŝige kaj viglige al lia cerbo kaj korpo.

Konsiderante tiun ĉi naturan postulon, "Sennaciulo" de tempo al tempo intencas presi "Amuzan anguleton" kun humorversetoj, karikaturoj, anekdotoj, ŝaradoj ktp. Ĉiuokaze tiu ĉi intenco dependas de la taŭga materialo, kiun oni sendu al la redakcio.

Problemo n-o 1

Antikva riĉul'
Manĝinte kontentas.
Returne vi legu:
La samon li sentas.

B. Breslau.

Problemo n-o 2

skkk loNssooo

Baron el Trovis.

Problemo n-o 3

1 — cifero,
2 — pronomo,
3 — birdo aŭ manĝilo.
Tuto — kreskaĵo aŭ direkto.

Nik Nek.

Ĉi-supraj 3 problemoj estis presitaj en 1919 en unu gazeto esperantista, kiu ne plu estis reaperinta. Tial ili restis sen solvo. Ĉu neniu solvos ilin ankaŭ nun? La ĝustaj solvoj estos presitaj en sekvonta n-o de "S-ulo".

Presejo: UNS-PRODUKTIVGENOSSENSCHAFT, LEIPZIG